

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 895/2024
26.03.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници по тужби тужилаца АА власника СТР ... из ..., Привредног друштва ПУТКР ББ ..., Привредног друштва ВВ доо ... Република ... чији су пуномоћници Гордана Радошевић и Владимир Жарковић, адвокати у ..., ГГ ПР Стечајни управник Зрењанин као правног следбеника ГГ власника СГР ..., чији је пуномоћник Зоран Ристић, адвокат у ..., ДД власника СР ... из ..., чији су пуномоћници Гордана Радошевић и Владимир Жарковић, адвокати у ..., и Немолах ДОО Зрењанин, чији је пуномоћник Зоран Ристић адвокат у ..., против тужених Davidović&Company ДОО Богатић чији је пуномоћник Немања Дражић, адвокат у ... и Саво Радак, адвокат у ..., и Индиструја мяса БЕК доо Београд – у стечају, ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог Davidović&Company ДОО Богатић изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2135/23 од 23.05.2024. године, у седници већа одржаној 26.03.2026. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог Davidović&Company ДОО Богатић, као неоснована, у делу којим се побија пресуда Привредног апелационог суда Пж 2135/23 од 23.05.2024. године којом је потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 2805/22 од 16.01.2023. године у делу којим је утврђено да је ништава Заложна изјава туженог Индустрија мяса БЕК доо Београд у стечају Ов 1 бр .../... од 24.06.2011. године Основог суда у Зрењанину, уписана дана 12.07.2011. године у ЛН бр. ... КО ..., на непокретностима на к.п. .../... .

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Привредног суда у Београду П 2805/22 од 16.01.2023. године у делу којим је утврђено да је ништав Анекс заложне изјаве извршне вансудске хипотеке од 26.07.2012. године туженог Индустрија мяса БЕК доо Београд у стечају, уписана у лист непокретности бр. ... КО ... на непокретностима на к.п. .../... у корист туженог Davidović&Company ДОО Богатић и у делу одлуке о трошковима поступка, и пресуда Привредног апелационог суда Пж 2135/23 од 23.05.2024. године у делу којим је потврђена првостепена пресуда у наведеном делу, и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Привредног суда у Београду П 2805/22 од 16.01.2023. године је у ставу I усвојен тужбени захтев и утврђено је да је ништава заложна изјава туженог Индустрија меса БЕК ДОО Београд у стечају ОВІ .../... од 24.06.2011. године, Основног суда у Зрењанину, ради обезбеђења новчаног потраживања из Уговора о пословно техничкој сарадњи број 02/11 од 24.06.2011. године на износ од максимално обезбеђених 620.000 ЕУР, под свим условима предвиђеним цитираним уговором те предметном заложном изјавом, у корист заложног-хипотекарног повериоца туженог Davidović&Companу ДОО Богатић, која је у ЛН број ... КО ..., на непокретностима на КП .../... уписана дана 12.07.2011. године, као и Анекс заложне изјаве туженог Индустрија меса БЕК ДОО Београд, у стечају, извршне вансудске хипотеке од 26.07.2012. године, уписане у ЛН број ... КО ..., на непокретностима на КП .../..., у корист туженог Davidović&Companу ДОО Богатић; у II ставу изреке обавезани су тужени да тужиоцима првог, другог и трећег реда, на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 1.845.522 динара и у III ставу изреке обавезани су тужени да тужиоцима четвртог и шестог реда на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 557.636,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Привредни апелациони суд је донео пресуду ПЖ 2135/23, дана 23.05.2024. године, којом је одбио жалбу првотуженог Davidović&Companу ДОО Богатић као неосновану, и потврдио пресуду Привредног суда у Београду П 2805/22 од 16.01.2023. године, те одбио захтев првотуженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени Davidović&Companу ДОО Богатић је изјавио дозвољену и благовремену ревизију којом побија пресуду због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку која је учињена у поступку пред другостепеним судом, и због погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку и закључио да је ревизија делимично основана, у делу којим се побија правноснажна пресуда о тужбеном захтеву за утврђење ништавости Анекса заложне изјаве туженог Индустрија меса БЕК ДОО Београд у стечају, извршне вансудске хипотеке од 26.07.2012. године уписане у лист непокретности број ... КО ..., на непокретностима на КП .../... у корист туженог Davidović&Companу ДОО Богатић, док у преосталом делу правноснажне одлуке о тужбеном захтеву ревизија није основана.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, на основу кога је донета побијана пресуда, тужени су закључили Уговор о пословно техничкој сарадњи дана 24.06.2011. године којим су уредили међусобне односе поводом испоруке свиња од стане првотуженог друготуженом, у количини од по 200-300 комада недељно, према коме је друготужени имао обавезу да у року од 45 дана од дана испоруке плати по фактури за испоручену робу, и још 20% од износа по фактури. Уговором је предвиђено да друготужени, у циљу обезбеђења исплате дуга из пословно техничке сарадње, успостави хипотеку на делу своје непокретне имовине постојеће на катастарској парцели број .../... у КО ..., до максимално обезбеђеног износа од 620.000 ЕУР, по извршној заложној изјави коју ће потписати овлашћено лице по закону и Плану реорганизације друготуженог, у

корист првотуженог. Друготужени је 24.06.2011. године дао заложну изјаву, оверену пред Основним судом у Зрењанину под ОВ .../..., којом се неопозиво и безусловно сагласио да се упише извршна вансудска хипотека у корист првотуженог, ради обезбеђења његовог будућег потраживања из Уговора о пословно техничкој сарадњи од 24.06.2011. године, на износ од максимално обезбеђених 620.000 ЕУР, на непокретностима друготуженог. Даље, друготужени је на основу четири уговора од 04.07.2011. године преузео дуг који су са њим повезана друштва имала према првотуженом, из односа поводом испоруке свиња, у износима од 604.600,00 ЕУР, 36.600,00 ЕУР, 53.300,00 ЕУР и 16.700 ЕУР, у динарској противвредности. Затим су тужени 26.07.2012. године закључили Анекс Уговора о преузимању дуга од 04.07.2011. године и Уговора о пословно техничкој сарадњи од 24.06.2011. године, којим су констатовали да је по основу једног од уговора о преузимању дуга, бр. 01-А/11, друготужени измирио део свог дуга у износу од 100.000 ЕУР, продајом у својину и државину својих непокретности, тако да је дуг умањен за наведени износ, као и да сарадња по Уговору о пословно техничкој сарадњи није остваривана услед објективних тешкоћа код друготуженог. Анексом се друготужени обавезао да у циљу обезбеђења уредне исплате преузетог дуга и евентуално будућег дуга из пословно техничке сарадње успостави посебно обезбеђење плаћања, тако да успостави анекс хипотеке на делу своје непокретности, на катастарској парцели број .../... у КО... (23 зграде конкретно опредељене у Анексу) до максимално обезбеђеног износа од 620.000 ЕУР, по анексу заложне изјаве коју ће потписати лице овлашћено по закону и Плану реорганизације друготуженог. Тим Анексом уговорне стране су прецизирале и то да се предвиђено увећање обавезе друготуженог за износ од 20% од износа по фактурама односи на исплату по уговорима о преузимању дуга од 04.07.2011. године, што служи као обрачунски основ за умањење преузетог дуга. Констатовали су и да је друготужени дужан првотуженом износ од 625.500,00 ЕУР, односно 73.832.190,26 РСД, према изводу отворених ставки од 24.07.2012. године. Друготужени је дао заложну изјаву 26.07.2012. године, оверену код Основног суда у Зрењанину под Ов .../..., којом се сагласио да се упише извршна вансудска хипотека у корист првотуженог на непокретностима друготуженог, укупно 23 зграде постојеће на катастарској парцели .../... у КО ..., ради обезбеђења потраживања првотуженог по уговорима о преузимању дуга од 04.07.2011. године, са Анексом уговора од 26.07.2012. године, на износ од максимално обезбеђених 620.000 ЕУР, као додатни основ обавезивања, поред основа везаног за Уговор о пословно техничкој сарадњи број 02/11 од 24.06.2011. године, који је установљен по извршној заложној изјави ОВ1 број .../... од 24.06.2011. године. Даље, утврђено је да није дошло до реализације Уговора о пословно техничкој сарадњи број 02/11 од 24.06.2011. године, односно није извршена ниједна испорука од стране првотуженог друготуженом, због чега по том основу не постоји дуг друготуженог према првотуженом. Није утврђено да је на основу Анекса заложне изјаве од 26.07.2012. године, уписана извршна вансудска хипотека у корист првотуженог на непокретностима друготуженог, укупно 23 зграде постојеће на катастарској парцели .../... у КО ..., као што је наведено у усвојеном тужбеном захтеву. Према садржини првостепене пресуде, утврђено је да није решено о предлогу за укњижбу заложног права по основу тог Анекса заложне изјаве. Није утврђено на које непокретности се односи заложна изјава од 24.06.2011. године. Над друготуженим је отворен посутпак стечаја 31.08.2016. године.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је Уговор о пословно техничкој сарадњи од 24.06.2011. године привидан, односно да су странке створиле привид о постојању тог правног посла. Ово закључују с обзиром да тај посао никада није реализован, односно да по том уговору првотужени није испоручивао свиње друготуженом, како је уговорено, нити је друготужени примио иједну

фактуру од првотуженог. Закључују да је воља уговорних страна заправо била да првотужени обезбеди и наплати путем успостављања хипотеке своје потраживање које је имао према повезаним друштвима са друготуженим, и то у време када је друготужени био у поступку спровођења усвојеног плана реорганизације и када није могао, без услова плана, додатно оптерећивати своју имовину за обавезе других лица. Да је реч о привидном уговору закључују и по томе што су уговори о преузимању дуга закључени након давања заложне изјаве, што значи да се друготужени заложном изјавом обавезао да обезбеди потраживање првотуженог у износу од 620.000 ЕУР, које у том тренутку није имао. Како Уговор о пословно техничкој сарадњи број 02/11 од 24.06.2011. године не производи правно дејство по одредби члана 66. Закона о облигационим односима, ни заложна изјава дата по том уговору не производи правно дејство, као ни Анекс заложне изјаве од 26.07.2012. године, којим су, према закључку другостепеног суда, уговорне стране покушале да изврше измену уписаног заложног права на начин да првотужени обезбеди накнадно стечено потраживање према друготуженом из закључених уговора о преузимању дуга.

Ревизијом првотуженог се побија правноснажна пресуда у делу у коме је утврђено да је ништава Заложна изјава Ов 1 .../... од 24.06.2011. године, уписана дана 12.07.2011. године, као и Анекс заложне изјаве извршне вансудске хипотеке од 26.07.2012. године, уписана у корист првотуженог.

У делу којим се побија утврђење да је ништава заложна изјава Ов 1 .../... од 24.06.2011. године ревизија није основана. У том делу правноснажна пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка на које ревизијски суд пази по службеној дужности, из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку. Нема битних повреда одредаба парничног поступка у смислу члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, учињених пред другостепеним судом, на начин како се то у ревизији указује.

Наводи ревизије којима се оспорава правилност утврђења о правој вољи тужених, као уговорних страна, приликом закључења Уговора о пословно техничкој сарадњи број 02/11, нису ревизијски разлози који би у овој парници били дозвољени по одредби члана 407. став 2. Закона о парничном поступку. Ради се о утврђеном чињеничном стању, односно чињеничном закључку судова на основу оцене изведених доказа, који се ревизијом не могу побијати. Штавише, и сам ревидент у ревизији истиче да је свака испорука сировина првотуженог према повезаним лицима друготуженог учињена у име и за рачун друготуженог, чиме настоји да оспори закључак другостепеног суда да је заложна изјава ОВ-1, број .../..., од 24.06.2011. године, дата са стварним циљем обезбеђења потраживања првотуженог према повезаним лицима друготуженог. И овај навод ревизије заправо указује на правилност закључка нижестепених судова да Уговор о пословно-техничкој сарадњи од 24.06.2011. године није закључен са намером успостављања пословно-техничке сарадње како је у њему наведено, већ ради наплате потраживања првотуженог према трећим лицима из имовине друготуженог.

Према одредбама Закона о хипотеци („Службени гласник РС“ бр.115/2005), из члана 2, хипотека је заложно право на непокретности које овлашћује повериоца да, ако дужник не исплати дуг о доспелости, захтева наплату потраживања обезбеђеног хипотеком из вредности непокретности, пре обичних поверилаца и пре доцнијих хипотекарних поверилаца, без обзира у чијој својини се непокретност налази. Према овој одредби, хипотека подразумева наплату потраживања, односно да потраживање постоји

или настане док хипотека важи. Међутим, у конкретно утврђеним околностима, потраживање првотуженог према друготуженом по Уговору о пословно-техничкој сарадњи није настало. Никаква обавеза друготуженог према првотуженом није настала по основу испоруке сировина, свиња, од стране првотуженог друготуженом по том уговору, нити је код закључења Уговора о пословно-техничкој сарадњи таква воља уговорних страна постојала. Стога није испуњен основни услов да хипотека по zaloжној изјави под бројем 2011. године настане и да производи правно дејство. Потраживање ради чијег обезбеђења је дата zaloжна изјава и конституисана хипотека није засновано ни као будуће, јер је утврђено да странке нису имале вољу да уреде уговором о пословно-техничкој сарадњи међусобне односе поводом испорука са стране првотуженог друготуженом, односно да је у том смислу уговор био привидан.

Према одредби члана 15. Закона о хипотеци, zaloжна изјава о једностраној хипотеци је, у смислу тог закона, извршна исправа под условом да садржи одредбе из става 3. тог члана, односно изјаву којом власник непокретности неопозиво овлашћује повериоца да, ако дуг не буде плаћен о доспелости, наплати потраживање из цене добијене продајом. Према овој одредби, само zaloжна изјава која је дата ради обезбеђења стварног потраживања, макар и будућег, може производити правно дејство zaloжне изјаве као извршне исправе. У конкретном случају, како нема потраживања које би се обезбедило zaloжном изјавом, правилан је закључак нижестепених судова да је zaloжна изјава од 24.06.2011. године, оверена од Основног суда у Зрењанину под ОВ-1 бр. .../..., ништава. Из тих разлога је одбијена ревизија туженог у односу на наведени део правноснажне пресуде донете у другом степену, по одредби члана 414. Закона о парничном поступку.

Међутим, основано се у ревизији оспорава правилност разлога за утврђење ништавости Анекса извршне zaloжне изјаве од 26.07.2012. године.

У том делу ревидент основано указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1, у вези члана 396. став 1. Закона о парничном поступку, учињену у поступку пред другостепеним судом, тиме што је другостепени суд пропустио да оцени битне жалбене наводе. Ради се о ставу првостепеног суда да Анекс представља само измену постојећег zaloжног права и стога дели правну судбину основне zaloжне изјаве. Ревидент указује да је Анексом дата извршна zaloжна изјава од 26.07.2012. године обезбедила потраживање првотуженог према друготуженом и по другом основу, из четири уговора о преузимању дуга. Потраживање по та четири уговора није оспорено од стране тужилаца. Нису оспорени ни уговори о преузимању дуга. Уколико је предметни Анекс zaloжне изјаве дат ради обезбеђења потраживања по више основа, Анекс ће бити правно ваљан уколико се утврди да постоји потраживање макар по једном од тих основа. По тим жалбеним наводима се другостепени суд није изјаснио, већ је навео да ништавост Уговора о пословно-техничкој сарадњи повлачи ништавост и Zaloжне изјаве од 24.06.2011. године и Анекса zaloжне изјаве од 26.07.2012. године.

Основано се у ревизији указује да нису расправљени и нису изнети разлози који би условљавали евентуалну ништавост Анекса zaloжне изјаве број ОВ .../... од 26.07.2012. године, због преурањеног става да је Анекс таква измена Zaloжне изјаве од 24.06.2011. године који га чини саставним делом Zaloжне изјаве. Ревизијом се указује и да предмет zaloжне изјаве од 12.07.2011. године није идентичан са предметом Анекса zaloжне изјаве од 26.07.2012. године, односно истоветност предмета залог не произилази из утврђеног чињеничног стања. Другостепени суд се није бавио ваљаношћу

и постојањем потраживања првотуженог према друготуженом по основу уговора о преузимању дуга, а предмет обезбеђења Анексом заложне изјаве од 26.07.2012. године је управо обезбеђење тих потраживања, поред потраживања по Уговору о пословно техничкој сарадњи. О овоме је изостало и утврђење чињеничног стања од стране првостепеног суда. На ово ревидент оправдано указује. Анекс уговора о преузимању дуга и Анекс заложне изјаве датирају од 26.07.2012. године. Према утврђеном чињеничном стању садржаном у првостепеној пресуди над друготуженим је био у току поступак стечаја пред Привредним судом у Нишу, под СТ 673/2011, који је обустављен 09.12.2011. године, да би потом поново био отворен 31.08.2016.године. Постојање активне легитимације свих тужилаца треба ценити и према тим околностима, а посебно с обзиром на то да су тужиоци засновали своју активну легитимацију на околности да су извршни повериоци према друготуженом у поступку који се водио пред Привредним судом у Зрењанину под ИВ 1347/11, у коме је првотужени тражио да му се призна право приоритетне наплате потраживања. Ток извршног поступка након обуставе поступка стечаја над друготуженим није расправљан, па ни активна легитимација тужилаца, с обзиром на околност да у овом парничном поступку захтевају утврђење ништавости анекса заложне изјаве од 26.07.2012. године. Постојање активне легитимације на страни сваког од означених тужилаца од значаја је и за оправданост трошкова у овој парници који би пали на терет тужених.

То су разлози због којих је усвојена ревизија и укинуте другостепена и првостепена пресуда у делу који се тиче тужбеног захтева за утврђење ништавости Анекса заложне изјаве од 26.07.2012. године, по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, како би се расправила сва питања од значаја за ваљаност, односно ништавост те заложне изјаве на које је указано. У поновљеном поступку одлучиће се и о трошковима целог поступка, по одредби члана 165. став 3. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Татјана Миљун, с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић